

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНІВ В УКРАЇНІ

©2018 ЯРОШЕНКО І. В., СЕМИГУЛІН П. К.

УДК 332.145

Ярошенко І. В., Семигулін П. К. Аналіз сучасного нормативно-правового забезпечення системи публічного управління соціально-економічним розвитком регіонів в Україні

Система публічного управління регіональним розвитком в Україні в умовах інтеграції в європейський і світовий економічний простір потребує суттєвої модернізації на основі впровадження принципів децентралізації, збалансованості, конкуренції та сталого розвитку. Сьогодні активізуються питання пошуку нових стратегічних підходів до управління розвитком територій, спрямованих на скорочення диференціації рівня соціально-економічного розвитку регіонів шляхом вирівнювання умов економічної діяльності, раціонального використання виробничо-ресурсного потенціалу регіонів, досягнення сталого економічного зростання, підвищення соціально-економічних показників рівня життя громадян України. В умовах реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади необхідними є: розробка нових підходів до формування і впровадження ефективного механізму та інструментів здійснення публічного управління регіональним розвитком з урахуванням територіальних особливостей; науково-методичне забезпечення визначення пріоритетів для розвитку окремих регіонів (територій, громад тощо); вивчення і використання (якщо це доцільно і можливо) досвіду, принципів та інструментарію реалізації регіональної політики в країнах ЄС.

Ключові слова: система публічного управління, соціально-економічний розвиток, територіальні громади, нормативно-правове забезпечення, публічне управління територіальним розвитком, державна регіональна політика.

Бібл.: 22.

Ярошенко Ігор Васильович – кандидат економічних наук, завідувач відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: iyaroshenko@i.ua

Семигулін Павло Костянтинівич – аспірант, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (пров. Інженерний, 1а, 2 пов., Харків, 61166, Україна)

E-mail: semigulin.p@gmail.com

УДК 332.145

UDC 332.145

Ярошенко И. В., Семигулин П. К. Анализ современного нормативно-правового обеспечения системы публичного управления социально-экономическим развитием регионов в Украине

Система публичного управления региональным развитием в Украине в условиях интеграции в европейское и мировое экономическое пространство требует существенной модернизации на основе внедрения принципов децентрализации, сбалансированности, конкуренции и устойчивого развития. Сегодня активизируются вопросы поиска новых стратегических подходов к управлению развитием территорий, направленных на сокращение дифференциации уровня социально-экономического развития регионов путем выравнивания условий экономической деятельности, рационального использования производственно-ресурсного потенциала регионов, достижения устойчивого экономического роста, повышение социально-экономических показателей уровня жизни граждан Украины. В условиях реформирования местного самоуправления и территориальной организации власти необходимыми являются: разработка новых подходов к формированию и внедрению эффективного механизма и инструментов осуществления публичного управления региональным развитием с учетом территориальных особенностей; научно-методическое обеспечение определения приоритетов для развития отдельных регионов (территорий, громад и т. п.), изучение и использование (если это целесообразно и возможно) опыта, принципов и инструментария реализации региональной политики в странах ЕС.

Ключевые слова: система публичного управления, социально-экономическое развитие, территориальные громады, нормативно-правовое обеспечение, публичное управление территориальным развитием, государственная региональная политика.

Библ.: 22.

Ярошенко Игорь Васильевич – кандидат экономических наук, заведующий отделом макроекономической политики и регионального развития, Научно-исследовательский центр индустриальных проблем развития НАН Украины (пер. Инженерный, 1а, 2 эт., Харьков, 61166, Украина)

E-mail: iyaroshenko@i.ua

Семигулин Павел Константинович – аспирант, Научно-исследовательский центр индустриальных проблем развития НАН Украины (пер. Инженерный, 1а, 2 эт., Харьков, 61166, Украина)

E-mail: semigulin.p@gmail.com

Yaroshenko I. V., Semigulin P. K. Analyzing the Current Normative-Legal Provision of the Public Administration System of the Socio-Economic Development of Regions in Ukraine

The system of public administration of the regional development in Ukraine in the conditions of integration into the European and global economic space requires substantial modernization on the basis of introduction of principles of decentralization, balance, competition, and sustainable development. The issues being actualized nowadays, are the questions of search for new strategic approaches to administration of territorial development, aimed at reduction of differentiation of the level of socio-economic development of regions by equalization of conditions of economic activity, rational use of production and resource potential of regions, achievement of sustainable economic growth, improvement of socio-economic indicators of the living standard of citizens of Ukraine. In the conditions of reforming the local self-government and territorial organization of authorities, the following matters become relevant: development of new approaches to formation and implementation of both efficient mechanism for and instruments of public administration of regional development taking into attention the territorial peculiarities; scientific-methodical provision of definition of priorities for development of separate regions (territories, communities etc.), studying and use (where it is expedient and possible) of experience, principles, and tools of realization of regional policy in the EU countries.

Keywords: public administration system, socio-economic development, territorial communities, normative-legal provision, public administration of territorial development, the State regional policy.

Bibl.: 22.

Yaroshenko Igor V. – PhD (Economics), Head of Department, Department of Macroeconomic Policy and Regional Development, Research Centre of Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1-a Inzhenerny Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: iyaroshenko@i.ua

Semigulin Pavel K. – Postgraduate Student, Research Centre of Industrial Problems of Development of NAS of Ukraine (2 floor 1-a Inzhenerny Ln., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: semigulin.p@gmail.com

Система публічного управління регіональним розвитком в Україні в умовах інтеграції в європейський і світовий економічний простір потребує суттєвої модернізації на основі впровадження принципів децентралізації, збалансованості, конкуренції та сталого розвитку.

Сьогодні активізуються питання пошуку нових стратегічних підходів до управління розвитком територій, спрямованих на скорочення диференціації рівня соціально-економічного розвитку регіонів шляхом вирівнювання умов економічної діяльності, раціонального використання виробничо-ресурсного потенціалу регіонів, досягнення сталого економічного зростання, підвищення соціально-економічних показників рівня життя громадян України.

Вивченню різних аспектів соціально-економічного розвитку регіонів присвячено дослідження вітчизняних і зарубіжних учених: А. Гранберга, М. Долішнього, Ф. Заставного, В. Петросянца та багатьох інших [1; 3; 4; 14]. Питання реалізації державної регіональної політики розглядалися в роботах таких науковців, як З. Варналій, М. Кизим, О. Раєвнева та ін. [2; 13; 22].

В умовах реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади необхідними є розробка нових підходів до формування та впровадження ефективного механізму та інструментів здійснення публічного управління регіональним розвитком з урахуванням територіальних особливостей; науково-методичне забезпечення визначення пріоритетів для розвитку окремих регіонів (територій, громад тощо); вивчення і використання (якщо це можливо) досвіду, принципів та інструментарію реалізації регіональної політики в країнах ЄС. Зазначене підтверджує доцільність і актуальність подальшого дослідження щодо розробки та використання ефективних складових механізму реалізації державної регіональної політики в Україні.

Значимість формування необхідної законодавчої бази для функціонування окремої адміністративно-територіальної системи (регіону, території, громади тощо), оцінки її стану з метою подальшого використання в публічному управлінні територіальним розвитком визначає важливість розробки та впровадження ефективної системи нормативно-правових документів для вирішення соціально-економічних проблем і стимулювання сталого регіонального розвитку в Україні.

Мета статті – аналіз сучасної нормативно-правової бази щодо системи публічного управління регіональним розвитком в Україні для результативної реалізації регіональної політики.

Завдання статті – провести аналіз сучасної нормативно-правової бази щодо системи публічного управління регіональним розвитком в Україні в частині формування ефективного механізму та інструментів для вирішення існуючих проблем і стимулювання регіонального розвитку.

Позитивний досвід країн світу щодо стратегічного планування сталого територіального розвитку активно розвивається і запроваджується сьогодні в Україні як на державному, так і на регіональному та місцевому рівнях.

Аналіз сучасного нормативно-правового забезпечення та організації планово-прогнозної роботи в Україні щодо регіонального розвитку показав наявність необхідних функцій, що реалізуються під час планувального процесу, та зростання ролі планування в системі місцевого управління.

Процес планування місцевого розвитку в Україні на сьогодні є інструментом підвищення конкурентоспроможності територій і регіонів, засобом згуртування мешканців громад навколо пріоритетів (короткострокових, середньострокових, довгострокових) щодо вирішення питань і проблем економічного, соціального, інфраструктурного, технологічного, культурного, екологічного розвитку тощо.

Стратегічне планування розвитку територій (регіонів, районів, територіальних громад тощо) засноване на обґрунтуванні прийняття управлінських рішень щодо територіального розвитку, визначення мети майбутнього розвитку та способу її досягнення, на основі аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, наявного потенціалу та ресурсів, формуванні узгодженого з усіма суб'єктами територіального розвитку плану-дій щодо досягнення поставлених цілей.

Положеннями Конституції України [5] та Кабінетом Міністрів України закріплено розробку і здійснення загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального і культурного розвитку України (ст. 116); місцеві державні адміністрації на відповідній території є відповідальними за виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, програм охорони довкілля, а в місцях компактного проживання корінних народів і національних меншин – також програм їх національно-культурного розвитку (ст. 119).

Законом України від 23.03.2000 р. № 1602-III «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [6] визначено правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку України, окремих галузей економіки та окремих адміністративно-територіальних одиниць (областей, районів, міст). Законом передбачається розробка системи прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку.

Постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 р. № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» [15] встановлено порядок розробки прогнозних

і програмних документів економічного та соціального розвитку, складання проекту державного бюджету, визначено структуру прогнозних і програмних документів різного строку та ієрархічності, а також перелік галузей економіки, для яких розробляється прогноз на середньостроковий період, і програма. Представлені нормативно-правові акти спрямовані також і на реалізацію функцій державного регіонального управління – «складання стратегічних документів».

Законом України від 07.02.2002 р. № 3059-III «Про генеральну схему планування території України» [8] визначено пріоритети та концептуальне вирішення питань планування та використання території країни, вдосконалення системи розселення та забезпечення сталого розвитку населених пунктів, розвитку виробничої, соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, формування національної екологічної мережі.

Важливим для реалізації державної регіональної політики став прийнятий Закон України від 18.03.2004 р. № 1621-IV «Про державні цільові програми» [9], який визначає засади розроблення, затвердження та виконання державних цільових програм. Розроблений згодом ряд нормативно-правових документів забезпечив практичне використання інструментарію реалізації цільових програм.

Прийнятий Верховною Радою Закон України від 08.09.2005 р. № 2850-IV «Про стимулювання розвитку регіонів» [7] став нормативним документом, яким було визначено принципові основи державної регіональної політики. У Законі під стимулюванням розвитку регіонів розуміється комплекс правових, організаційних, наукових, фінансових та інших заходів, спрямованих на досягнення сталого розвитку регіонів на основі поєднання економічних, соціальних та екологічних інтересів на загальнодержавному та регіональному рівнях, максимально ефективного використання потенціалу регіонів в інтересах жителів та держави в цілому. Одним із завдань стимулювання розвитку регіонів визначено подолання депресивного стану окремих територій. Законодавчі норми передбачають:

- ✦ поділ депресивних територій на групи: регіон; промисловий район, сільський район; місто обласного, республіканського в АР Крим значення (ст. 6);
- ✦ порядок визначення територій депресивними за результатами щорічного моніторингу розвитку регіонів, районів та міст обласного, республіканського в АР Крим значення, відповідно до визначених цим Законом показників (ст. 10);
- ✦ розроблення і затвердження Кабінетом Міністрів України програми подолання стану депресивності території (ст. 11);
- ✦ регулювання питань щодо фінансування стимулювання розвитку регіонів та подолання

депресивності територій (ст. 12). Сума коштів, передбачена на фінансування всіх програм подолання депресивності територій протягом одного року з державного бюджету, не може бути меншою, ніж 0,2% дохідної частини державного бюджету за відповідний період.

Прийняті згодом Постанови Кабінету Міністрів України визначили практичні кроки реалізації законодавчих норм.

Постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.2010 р. № 235 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів та міст обласного, республіканського в АР Крим значення для визначення територій депресивними» [16] продовжено подальше вдосконалення системи визначення територій в країні депресивними.

Території визначаються депресивними за результатами моніторингу, який здійснюється із застосуванням граничних рівнів: 0,75 – для показників обсягу реалізованої промислової продукції на одну особу, середньомісячної заробітної плати, щільності сільського населення, коефіцієнта природного приросту населення, обсягу реалізованої сільськогосподарської продукції на одну особу; 1,25 – для показників рівень зареєстрованого безробіття, частка осіб, зайнятих у промисловості, частка осіб, зайнятих у сільському господарстві, рівень зареєстрованого, зокрема довготривалого, безробіття (п. 5 Порядку).

Законом України «Про стимулювання розвитку регіонів» запроваджено стратегічне планування регіонального розвитку як складової функції державного управління й одного із важливих напрямів планової діяльності регіону. Законом передбачена розробка регіональних стратегій, які б узгоджувалися із загальнодержавними інтересами та, шляхом укладання угод між Кабінетом Міністрів України та обласними радами, давали можливість отримати фінансову підтримку для вирішення місцевих проблем.

Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI «Про державно-приватне партнерство» [10] визначає організаційно-правові засади взаємодії державних партнерів з приватними партнерами та основні принципи державно-приватного партнерства на договірній основі.

Під державно-приватним партнерством у Законі розуміється співробітництво між державою, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування і юридичними особами, або фізичними особами – підприємцями, що здійснюється на основі договору. Також запропоновано сфери державно-приватного партнерства.

Узгодження діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері державного стимулювання роз-

витку регіонів, виконання регіональних стратегій розвитку передбачається здійснювати на основі угод щодо регіонального розвитку, які укладаються між Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою АР Крим, областями, Київською, Севастопольською міськими радами і виконуються відповідно до цього Закону та інших актів законодавства.

Правові та організаційні основи містобудівної діяльності, спрямовані на забезпечення сталого розвитку територій з урахуванням державних, громадських і приватних інтересів, регулюються Законом України від 17.02.2011 р. № 3038-VI «Про регулювання містобудівної діяльності» [11].

Враховуючи, що Закон визначає підходи до просторового планування території поселення, району, області, законодавчі вимоги щодо генерального плану, зонування території, детальних планів забудови є на сьогодні (за умови відсутності інших законодавчих актів щодо діяльності об'єднаних територіальних громад – далі ОТГ) найбільш важливим правовим регулятором для ОТГ.

У Законі не передбачено такого виду містобудівної документації, як планування всієї території об'єднаної громади, натомість допускається підготовка такого виду містобудівної документації, як схема планування частини території району, якою і може бути об'єднана територіальна громада.

Замовником розробки схеми планування території ОТГ як частини району має виступати районна рада, що наразі значно ускладнює сам процес, тому нагальними є законодавчі зміни в частині розширення видів містобудівної документації на місцевому рівні та введення схеми планування території об'єднаної громади. (Проект Закону «Про розширення видів містобудівної документації на місцевому рівні» № 4390 від 12.04.2016 р. поданий до Верховної Ради, наразі має статус «до розгляду в 1 читанні»).

Курс України на євроінтеграцію визначив необхідність реформування систем державного управління, регіонального розвитку, місцевого самоврядування та територіальної організації влади.

Сучасні реформаторські зміни знайшли відображення в Законі України від 05.02.2015 р. № 156-VIII «Про засади державної регіональної політики» [12], який визначає основні правові, економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та організаційні засади державної регіональної політики як складової частини внутрішньої політики України.

Визначена Законом мета державної регіональної політики є універсальною і може бути застосована до політики розвитку і регіону, і об'єднаної територіальної громади: «Метою державної регіональної політики є створення умов для динамічного, збалансованого розвитку України та її регіонів, забезпечення їх соціальної та економічної єдності, підвищення рівня життя населення, додержання гарантованих

державою соціальних стандартів для кожного громадянина незалежно від його місця проживання» (ст. 2).

До системи взаємопов'язаних планувальних документів у сфері державної регіональної політики, які ґрунтуються на Стратегії розвитку України, Генеральній схемі планування території України, схемах планування територій на регіональному та місцевому рівнях, належать:

- «1) Державна стратегія регіонального розвитку України;
- 2) План заходів з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку України;
- 3) регіональні стратегії розвитку;
- 4) плани заходів з реалізації регіональних стратегій розвитку;
- 5) інвестиційні програми (проекти), спрямовані на розвиток регіонів» (ст. 7).

Законом детально визначено зміст і порядок розробки Державної стратегії регіонального розвитку, регіональних стратегій, планів заходів з їх реалізації; фактично створено основу для стратегічного планування; названо основні інструменти реалізації стратегій та джерела їх фінансування. Установлено механізми фінансування державної регіональної політики:

- «1) міжбюджетні трансферти з державного бюджету місцевим бюджетам;
- 2) об'єднання на договірній основі фінансових ресурсів суб'єктів регіональної політики, державних і приватних партнерів на принципах здійснення державно-приватного партнерства, міжнародних інституцій;
- 3) капітальні видатки державного бюджету;
- 4) державні цільові програми, у тому числі програми подолання депресивності територій;
- 5) угоди щодо регіонального розвитку;
- 6) програми і заходи, включаючи інвестиційні програми (проекти), що реалізуються за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку (ст. 20).

Доцільність спостереження за процесом реалізації регіональної політики з метою виявлення проблем розвитку регіонів та причин їх виникнення, підвищення ефективності управлінських рішень центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів АР Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій у сфері регіонального розвитку визначили необхідність проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики, механізми яких затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 856 «Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики» [19].

Суспільно-політичні процеси в Україні, що відбуваються під впливом світових тенденцій просторового розвитку, зміна зовнішніх і внутрішніх умов

для розвитку регіонів протягом останніх семи років, а також завершення терміну реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року, визначили доцільність підготовки нового стратегічного документа, розробленого відповідно до європейських стандартів на період, що синхронізується з плановими та бюджетними циклами ЄС.

Державна стратегія регіонального розвитку до 2020 р., затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» [17], визначає цілі, завдання, пріоритети та план виконання, з якими мають узгоджуватися регіональні та місцеві стратегічні документи. Реалізація Державної стратегії регіонального розвитку до 2020 року (далі ДСРР-2020) покликана забезпечити ефективну горизонтальну та вертикальну координацію дій центральних і місцевих органів виконавчої влади у сфері регіонального розвитку.

Стратегічною метою реалізації державної регіональної політики визначено створення умов для динамічного, збалансованого розвитку регіонів України з метою забезпечення соціальної та економічної єдності держави, підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів, активізації економічної діяльності, підвищення рівня життя населення, додержання гарантованих державою соціальних та інших стандартів для кожного громадянина незалежно від місця проживання.

З метою реалізації головної мети ДСРР-2020 передбачено відповідні стратегічні та операційні цілі; визначено механізм її реалізації, який включає: органи, що забезпечують реалізацію стратегії; систему організації процесу стратегічного планування регіональним розвитком; координацію діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування; встановлено інструменти реалізації ДСРР-2020 та джерела фінансового забезпечення. Реалізацією ДСРР-2020 передбачається:

- ✦ створення нормативно-правових умов вирішення питань соціально-економічного розвитку регіонів, формування цілісної системи стратегічного, середньо- і короткострокового прогнозування та планування; концентрація фінансових ресурсів на пріоритетних напрямках і підтримка реалізації інвестиційних проектів (2014–2016 рр.);
- ✦ проведення інституційної реорганізації органів місцевого самоврядування; завершення формування нормативно-правового підґрунтя; реалізація державних інфраструктурних проектів (2017–2020 рр.).

Для забезпечення механізму виконання ДСРР-2020 Кабінетом Міністрів України у 2015 р. і 2018 р. затверджені Постанови, в яких передбачається розробка низки проектів законів, програм і проектів;

підготовка методичного забезпечення формування системи планування регіонального розвитку; проведення моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів.

Державна стратегія регіонального розвитку і План заходів з її реалізації розроблялися відповідно до затвердженої Постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 931 «Про затвердження Порядку розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених Стратегії і плану заходів» [20].

Реалізація ефективної політики соціально-економічного розвитку на регіональному рівні у відповідності до норм і положень ДСРР-2020 визначила необхідність розробки відповідних стратегічних документів на місцевому (регіональному) рівні, що регламентовані Постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів» [21]. Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України затверджена методика розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації».

Зметою забезпечення державної підтримки реалізації регіональної політики щодо фінансування програм і проектів соціально-економічного розвитку територій Кабінетом Міністрів України було прийнято Постанову від 18 березня 2015 р. № 196 «Деякі питання Державного фонду регіонального розвитку» [18]. Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України врегульовані питання підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, які упорядкували процес фінансування розвитку регіонів з державного бюджету.

Комплексний розвиток новостворених територіальних громад потребує підготовки і затвердження власних Стратегій розвитку та схем планування територій, які дадуть змогу системно і ефективно функціонувати; цілеспрямовано використовувати власні фінансові, внутрішні та зовнішні резерви; забезпечити умови для сталого соціально-економічного розвитку.

Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України схвалено методичні рекомендації щодо формування та реалізації прогнозних і програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної

територіальної громади, які встановлюють принципи та методи розроблення Стратегії розвитку; плану (програми) соціально-економічного розвитку; інші довгострокові, середньострокові та короткострокові прогнозні та програмні документи відповідно до соціально-економічних і суспільно-політичних процесів, що відбуваються в державі та відповідному регіоні, з урахуванням впливу зовнішніх та внутрішніх факторів і очікуваних тенденцій; визначають цілі та пріоритети соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади та заходи, які необхідно здійснити для їх досягнення.

Затвердження власної Стратегії розвитку дає додаткові можливості громаді на отримання державної фінансової допомоги (кошти Державного фонду регіонального розвитку) та залучення міжнародної фінансової допомоги для фінансування проектів соціально-економічного розвитку власних територій.

ВИСНОВКИ

Аналіз наявної нормативно-правової бази в Україні щодо публічного управління соціально-економічним розвитком регіонів і окремих територій, реформування місцевого самоврядування на принципах децентралізації дозволяє зробити такі попередні висновки.

1. На даний час в Україні сформовано необхідну нормативно-правову базу щодо публічного управління регіональним розвитком, але, враховуючи складність процесів, вона потребує вдосконалення та конкретизації механізмів реалізації.

2. Враховуючи тісний взаємозв'язок публічного управління регіональним розвитком із багатьма сферами діяльності, формування повного законодавчого забезпечення, яке необхідне для проведення реформи управління соціально-економічним розвитком на основі децентралізації, має відбуватися не фрагментарно, а комплексно, паралельно за всіма галузевими напрямками.

3. Наявність ефективної законодавчої бази та конкретних механізмів реалізації публічного управління регіональним розвитком є необхідною умовою для прогнозованого сталого розвитку територій.

4. Необхідною є широка державна підтримка в питаннях роз'яснювальної роботи щодо пріоритетів і переваг реформи публічного управління територіями, науково-методичного, кадрового та фінансового забезпечення.

5. Доцільним є вивчення успішного досвіду інших країн світу (особливо країн ЄС) і можливостей його застосування для України з урахуванням історичних, суспільних і національних особливостей територій.

6. Продовження реформування системи публічного управління регіональним розвитком на основі децентралізації влади сприятиме організації нових відносин між центром, регіонами та територіальними

громадами на принципах розподілу сфер відповідальності й компетенції, запровадження механізмів державно-приватного партнерства у сфері забезпечення громадян державними та місцевими послугами, сприяння підвищенню ефективності використання бюджетних коштів на всіх рівнях управління. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Гранберг А. Г. Основы региональной экономики. М.: ГУ ВШЭ, 2001. 328 с.

2. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: монографія / за ред. З. С. Варналія. Київ: НІСД, 2007. 820 с.

3. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ–ХХІ століть: нові пріоритети. Київ: Наукова думка, 2006. 514 с.

4. Заставний Ф. Д. Депресивні регіони України: аналіз, оцінка, проблеми. *Регіональна економіка*. 2005. № 1. С. 76–90.

5. Закон України «Конституція України» від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

6. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» № 1602-III від 23.03.2000 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>

7. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» № 2850-IV від 08.09.2005 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>

8. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» № 3059-III від 07.02.2002 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3059-14>

9. Закон України «Про державні цільові програми» № 1621-IV від 18.03.2004 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>

10. Закон України «Про державно-приватне партнерство» № 2404-VI від 01.07.2010 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>

11. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» № 3038-VI від 17.02.2011. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/3038-17>

12. Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>

13. Кизим Н. А., Раевнева Е. В., Бобкова А. Ю. Неоднородность регионального развития в Украине: теоретико-методические основы и инструментарий оценки: монография. Харьков: ФЛП Либуркина Л. М.; ИД «ИНЖЭК», 2011. 200 с.

14. Петросянц В. З. Экономическая политика депрессивного региона: проблемы формирования и реализации. М.: Наука, 2005. 189 с.

15. Постанова Кабінету Міністрів України «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» № 621 від 26.04.2003 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621-2003-п>

16. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів та міст обласного, республіканського в АР Крим значення для визначення територій депресивними» № 235 від 02.03.2010 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/235-2010-п>

17. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» від 6 серпня 2014 р. № 385. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-p>

18. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання Державного фонду регіонального розвитку» від 18 березня 2015 р. № 196. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/196-2015-p>

19. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики» від 21 жовтня 2015 р. № 856. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2015-p>

20. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених Стратегії і плану заходів» від 11 листопада 2015 р. № 931. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/931-2015-p>

21. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів» від 11 листопада 2015 р. № 932. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-p>

22. Ярошенко І. В., Семигуліна І. Б. Динаміка реформування системи публічного управління в Україні: моніторинг і аналіз реалізації реформи децентралізації влади. *Бізнес Інформ*. 2017. № 11. С. 132–138.

REFERENCES

Derzhavna rehionalna polityka Ukrainy: osoblyvosti ta stratehichni priorytety [State Regional Policy of Ukraine: Peculiarities and Strategic Priorities]. Kyiv: NISD, 2007.

Dolishnii, M. I. *Rehionalna polityka na rubezhi XX-XXI stolit: novi priorytety* [Regional policy at the turn of the XX-XXI centuries: new priorities]. Kyiv: Naukova dumka, 2006.

Granberg, A. G. *Osnovy regionalnoy ekonomiki* [Basics of the regional economy]. Moscow: GU VShE, 2001.

Kizim, N. A., Rayevneva, Ye. V., and Bobkova, A. Yu. *Neravnovernost regionalnogo razvitiya v Ukraine: teoretiko-metodicheskiye osnovy i instrumentariy otsenki* [Uneven regional development in Ukraine: theoretical and methodological foun-

datations and assessment tools]. Kharkiv: FLP Liburkina L. M.; ID «INZhEK», 2011.

[Legal Act of Ukraine] (1996). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

[Legal Act of Ukraine] (2000). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>

[Legal Act of Ukraine] (2002). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3059-14>

[Legal Act of Ukraine] (2003). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621-2003-p>

[Legal Act of Ukraine] (2004). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15>

[Legal Act of Ukraine] (2005). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>

[Legal Act of Ukraine] (2010). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>

[Legal Act of Ukraine] (2010). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/235-2010-p>

[Legal Act of Ukraine] (2011). <http://zakon.rada.gov.ua/go/3038-17>

[Legal Act of Ukraine] (2014). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-p>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/196-2015-p>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2015-p>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/931-2015-p>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-p>

Petrosyants, V. Z. *Ekonomicheskaya politika depressivnogo regiona: problemy formirovaniya i realizatsii* [Economic policy of a depressed region: problems of formation and implementation]. Moscow: Nauka, 2005.

Yaroshenko, I. V., and Semyhulina, I. B. "Dynamika reformuvannya systemy publichnoho upravlinnia v Ukraini: monitorynh i analiz realizatsii reformy detsentralizatsii vlady" [Dynamics of reforming the public administration system in Ukraine: monitoring and analysis of the implementation of the decentralization of power reform]. *Biznes Inform*, no. 11 (2017): 132-138.

Zastavnyi, F. D. "Depresyvni rehiony Ukrainy: analiz, otsinka, problemy" [Depressive regions of Ukraine: analysis, evaluation, problems]. *Rehionalna ekonomika*, no. 1 (2005): 76-90.